

CLUJUL ORTODOX

FOAIA PAROHIALĂ A BISERICII ORTODOXE ROMÂNE DIN CLUJ

Apare la 1 și 15
a fiecărei luni.

Redacția și Administrația:
la Oficiul parohial ort. rom. Str. Bisericii 6. Tel. 7-29.

Abonamentul
Lei 100— anual.

OPTIMISM CREȘTIN

Începutul unui an nou e prilej de reculegere morală. Numai în asemenea împrejurări omul se ridică deasupra măruntelor sale preocupări, se învinge pe sine însuși, se desprinde oarecumva de propria sa ființă și, ca o suprapământescă ofrandă, așează pe altarul omenirii drept dar lui D-zeu sufletul său, iar oamenilor iertarea sa.

Acum nu e adierea deșertăciunii, nu e voioșia sgomotoasă a trufiei pământești, precum nu e nici dramatica explozie a senzației înfrângerii.

Anul nou începe cu taina dumnezeescului Iisus și cu pilda vieții Sfântului Vasile din Cesarea Cappadochiei, realizator în lume a învățurii lui Iisus. Simbolul unui asemenea început nu-l înțelegem însă toți în acelaș fel și mai ales primăvăraticele noastre gânduri de bucurie nu se profilează, pe fondul nelămurit al viitorului, cu o asemenea concepție creștină.

Căci ritmul bucuriei de-a trăi, ca scop în sine și nu ca pregătire pentru viața vecinică, ne cucerește tot mai mult. Îndepărtarea aceasta de Dumnezeu aduce cu sine să fie azi în floare principiul care în domeniul etic-social se poate defini astfel: bărbatul să fie influent cu ori-ce preț, femeia să fie de societate, iar copilul genial prin libertate în fapte și gândire.

Firește o asemenea concepție morală este mult mai accesibilă firii omenești, căci posibilitățile sale de aplicare sunt mult mai ușoare, decât normele de viață ale unui adevărat creștinism. „Nu rezistați legii mele suverane, — zice morala evoluționistă cu Spencer, — bucurați-vă fără teamă, fiți fericiți: mijloacele le aflați scrisă în inimile voastre.“

Adevărat și inima își are legile sale, dar numele acestor legi este plăcerea. Se știe că doctrina plăcerii s'a ivit într-un timp, când nu se vestise încă evanghelia mântuirii, când nu apăruseră în istoria omenirii marile figuri de sfinți, din punct de vedere moral mai expresive, decât statuile unui Rodin și mai frumoase, decât imaginile de fildeș ale lui Phidias, și cu toate acestea, prin poarta grădinii lui Epikuros, unde era inscripția: „unicul scop al vieții pentru noi este plăcerea“, — foarte puțini au intrat.

Ce gânduri trebuie să trezească atunci în noi faptul că, azi, plăcerii i se consacră și știința și arta și tehnica. Împotriva mecanizării lumii se ridică nu unul dintre marile personalități culturale, așteptând din nou realizarea dumnezeescului în lume, căci după cum spunea Cournot: „omul din rege al creațiunii ce a fost, sau cel puțin s'a crezut a fi, a ajuns un simplu concesionar al planetei.“

Nici preocuparea lui Metchnikoff de-a trezi în conștiința omenirii optimismul în sens evoluționist și astfel a birui cele trei mari rele, care au dus pe Çakya-Muni la idea pesimismului budhist, n'a isbutit. Boala, bătrânețea și moartea, cu toate încercările orthobiotice sale, își fac cursul lor natural și ori-cât de incontestabile ar fi meritele medicinei moderne, profundul adevăr din mărturisirea lui Iov, este în eternitate just: „Cu toată tăria mâinei Tale mă urmărești... cu suflarea furtunei mă topești, știu că la moarte mă duci, locul unde se vor întruni toți cei vii.“ (Iov, 30. 21-23).

De aceea, înlocuirea plăcerii simțurilor, nu însemnează nici renunțare, nici lipsa

ori-cărui drept la optimism. Iluziile deșarte ale unui optimism fals trebuie, fără îndoială, înlăturate. Dar omul, coborît de pe treptele trufiei la locul dat lui de Creator, în ordinea creațiunii, are cu atât mai mult drept la bucurie, la fericire, la optimism, însă numai în înțelesul învățaturii lui Christos, căci și apostolul neamurilor numai în acest sens spune oamenilor: „Bucurați-vă și iarăși zic, bucurați-vă.“

Pildă grăitoare pentru un asemenea optimism este însuși Sfântul Vasile cel Mare, a cărui viață poate fi și azi izvor de inspirație pentru ori-ce faptă nobilă și pentru ori-ce gând menit să dea amploare vieții omenești.

Având un astfel de îndreptar al optimismului creștin, pentru nimeni nu e greu drumul spre sfințenia vieții, ori-câte năcazuri și ori-câte înfrângeri ne-ar aștepta în anul, peste al cărui prag abia am trecut.

Nicolae Vasiu

Îngrijirea morală a personalului de serviciu.

Statistica noastră parohială din anul 1930, prezintă o stare ce ne face să meditam serios asupra condițiilor morale în care se află personalul de serviciu și îndeosebi servitoarele. Din 151 de cazuri de botez, 43 sunt copii nelegitimi. Negreșit că nici la alte profesiuni situația nu e mai bună. Dar precum nu ne poate mulțumi această împrejurare, întocmai astfel nu ne poate liniști cealaltă împrejurare, că marele număr de asemenea nașteri se datorează elementelor venite din provincie și așezate la diferitele aziluri de mame.

Nașterile legitime scad, iar cele nelegitime cresc an de an, în loc să scadă. Motivele acestei situații sunt multe. În interesul bisericii noastre și a parohiilor din Cluj, noi vom căuta să evidențiem unele rele, ca să fie la timp îndreptate.

Fetele de serviciu provin din straturile de jos ale populației dela țară. La sate viața pentru omul sărac e atât de grea, încât părinții nu pot da nici un fel de educație religioasă și morală copiilor lor. Nici la școală nu-i pot trimite, nu numai

din nepricepere, ci și din motivul mizeriei. N'au cu ce-i îmbrăca, n'au bani pentru cărți și chiar de mici îi angajază la lucru, în casă și la hotar.

Școala primară în actuala sa alcătuire încă prezintă multe neajunsuri. Cel mai mare este însă reducerea la minimum a orelor de instrucție religioasă și morală. Nesocotirea principială a unei astfel de educații, aduce cu sine ca învățătoria, nepregătită în deajuns din punct de vedere moral și religios, să nu dea atențiunea cuvenită educației religioase-morale, să nu ducă copiii la biserică, să nu-i învețe cântări religioase, să nu colaboreze c'un cuvânt cu preotul la opera mare a solidității morale a populației.

Când ajung apoi astfel de copii la oraș, condițiunile noi de viață, îi orbesc și inimile lor sunt gata pentru toate tentațiunile. Căci la oraș, ori-cât de grea ar fi munca personalului de serviciu, un lucru e asigurat dela început: hrana de toate zilele și încă o asemenea hrană, care, cum spune poporul, îl îmbuibeză pe om. Fetele îndeosebi își rafinează gustul la îmbrăcăminte, la îngrijirea corporală, la tot ce înfrumusețează pe om.

Și aceste naive și nevinovate ființe, ajungând într'un mediu, unde principiile morale nu figurează, decât în icoane, dar nu și în conștiință, cad apoi vertiginos. Fără nici o rezistență morală, se prăbușesc la primul asalt al imoralității.

Datorința societății este deci îndoită. Deoparte să respectăm în fetele de serviciu nevinovăția lor și ca stăpâni să le apărăm împotriva tuturor ademenirilor. De altă parte să ne îngrijim noi de educația morală și religioasă care le lipsește. O vorbă bună, un sfat părintesc, fără îndoială că va avea un răsunet binefăcător în conștiința lor. Dar mai ales să nu le îndepărtăm de biserică și de Dumnezeu. Sunt atâtea prilejuri de-a le întări conștiința religioasă și morală, încât e una dintre cele mai frumoase opere aceea de-a îngriji sufletul fetelor în serviciul nostru.

Colaboratorii „Clujului Ortodox“ sunt rugați să trimită articolele pe adresa Oficiului parohial (Str. Bisericii ort. Nr. 6).

Primăria Cluj — și biserica ortodoxă.

Municipiul Cluj își întocmește acum bugetul anului 1931. În acest buget s'a luat pentru ajutorarea confesiunilor locale, cu titlul de cheltuieli facultative, suma de 200.000 Lei, iar la capitolul cultului, deci ca cheltuieli obligatorii, nimic.

Acest fapt ne determină să amintim în fața opiniei publice, unele lucruri cari să evidențieze nedreptatea ce se face cultelor în general și în deosebi bisericii ortodoxe din Cluj.

Firește cunoaștem și noi situația grea financiară a municipiului, încât să nu ridicăm, ca argument deciziv împotriva mașterului tratament față de biserica noastră, împrejurarea că în București, Craiova, Galați, Timișoara etc. se dau anual multe milioane pentru clădiri sau reparații de biserici ortodoxe.

Nu se poate însă uita, că în timp ce se angajează unele cheltuieli inutile, în același timp se nesocotește dispozițiunea categorică a art. 104, al. 2, din L. O. A L., privitor la culte. Legea nu dă nici o preferință unor chestiuni locale, față de altele. Atunci cu atât mai puțin se poate nesocoti o chestiune de importanță atât de capitală, cum este sprijinirea efectivă a bisericii ortodoxe dominante în stat și reprezentată în acest oraș cu un număr de 25.000 de suflete.

În era maghiară era firesc ca toate celelalte culte să fie ajutate, numai biserica ortodoxă să fie apăsată și nesprrijinită. În această privință s'a creiat o tradiție atât de cutropitoare aici în Cluj, încât nici un ortodox n'a mai căutat să protesteze. De aceea romano-catolicii au pe lângă imensa biserică din Piața Unirii, încă 5 alte biserici (numărul credincioșilor este mai mic decât numărul nostru), reformații pe lângă marea catedrală din Str. Cogălniceanu, au încă 3 alte biserici (numărul credincioșilor mai mic decât al nostru), iar biserica soră greco-catolică — ca să nu mai amintim celelalte confesiuni, cu număr de credincioși mult mai mic decât al nostru, — având aproape același număr de credincioși, încă are 5 biserici.

Numai ortodocșii au o singură biserică, așezată, ca mărturie a urgiei vremurilor, la o parte a orașului, deci și mică și inaccesibilă credincioșilor.

Nu mai amintim de isovoarele de venituri ale tuturor celorlalte confesiuni. E suficient dacă se amintește că parohia rom. cat. are străzi întregi de palate și vile, iar biserica reformată, în decurs de câteva săptămâni a fost în stare să edifice cel mai luxos liceu de fete. Nu stă mai rău nici biserica greco-catolică. Iar noi nimic, absolut nimic.

Unde este atunci sollicitudinea impusă de lege față de acea biserică strămoșească, și glorioasă și mucenică, la a cărei altar s'au rugat marii animatori ai unității noastre naționale, culturale și religioase?

Unde este măcar fărâma de echitate, când biserica ortodoxă, care de 12 ani se frământă să ajungă la un local de închinare demn, și cu toate insistențele depuse, se înglobează, ca și celelalte culte și împreună cu ele, la cheltuieli facultative cu o sumă derizorie și supusă și asta arbitrarului?!

Această situație nu mai poate dăinui.

Cele 25.000 de suflete, neîndreptățite de municipiul la a cărui prosperitate contribuie în măsură atât de mare, — își cer dreptul lor.

Primăria Cluj nu se poate abate dela datoria impusă de lege și nu poate nesocoti cererea justă a credincioșilor ortodocși, luând în bugetul acestui an o sumă importantă pentru edificarea unei biserici parohiale.

Problema religioasă în Cluj este într'o stare gravă și noi ne vom face datoria, dacă e nevoie.

Donație. Pentru edificarea bisericii parohiale au binevoit să doneze următorii dni: prof. univ. Alex. Lapedatu, fost ministru 5000 Lei; pentru odihna de veci a regretatului Augustin Teochar, din partea funcționarilor „Băncii Centrale“ 500 Lei; C. Nasta 100 Lei. Le mulțumim călduros binevoitorilor donatori.

✿ INFORMAȚIUNI ✿

ACHITAREA ABONAMENTULUI gazetei noastre se face la **Oficiul parohial (Str. Bisericii ort. Nr. 6) în ori-ce zi. — Rugăm pe credincioșii bisericii noastre să ne sprijinească.**

Serbarea Bobotezei s'a făcut și în acest an cu o deosebită solemnitate. La orele 9 dim. s'a slujit sfânta liturgie de către protopopul N. Vasiu, misionar eparhial Gh. Oprean și diacon V. Bogdan. La orele 10 și jum. a pornit procesiunea, alăturându-se la preoții slujitori și P. O. D. consilieri eparhiali. La procesiune au luat parte toate autoritățile civile și militare, în frunte cu dnii Dr. V. Moldovan, director minist. al Ardealului și general de corp de armată Hanzu. Slujba sfințirii apei a pontificat-o P. Sf. Sa Episcopul Nicolae al Clujului. După sfințirea apei s'au botezat mii de credincioși.

Șezători biblice. Cu aprobarea P. Sf. Sale Episcopului nostru, studenții Academiei Teologice „Sf. Nicolae” din Cluj, sub conducerea P. On. misionar eparhial prof. Gh. Oprean și profesorului de Pastorală Dr. Andrei Buzdug, vor ține câte două șezători biblice cu program religios-moral pentru credincioși. În ziua de *18 Ianuarie 1931*: în școala primară nr. I. din Str. Paris, va conferența stud. C. Sevici; în școala primară nr. IV. din Str. Mănăstur, va conferența stud. I. Lazăr. — În *25 Ian.*: în școala primară nr. VIII. din Str. Fântânele, va conferența stud. Vas. Deac; în școala primară nr. V. din Str. Dorobanți, va conferența stud. E. Șanta. — În *30 Ian.*: în școala primară nr. I. din Str. Paris, va conferența stud. E. Trifa; în școala primară nr. IV. din Str. Mănăstur, va conferența stud. Z. Feier. Șezătorile se vor începe la ora 4 p. m. precis. Intrarea liberă. Rugăm pe iubiiții noștri credincioși a participa în număr cât mai mare la aceste șezători de hrană sufletească.

Cazuri ciudate. Parohii celor 3 parohii ortodoxe din municipiul Cluj, au cercetat cu sfânta cruce, în preajma Bobotezei, pe toți credincioșii lor. Și dacă au avut de înregistrat, aproape în toate locurile, primirea cea mai evlavioasă a sfintei

Cruci, nu pot rămânea nerelevate unele întâmplări de o semnificație deosebită. Astfel la o instituție de stat, ușa locuinții directorului a fost încuiată în prezența preotului și nu i s'a dat voie să intre. În alt loc, după ce sunase la intrare preotul, dintr'odată s'au stins toate lămpile ce-au ars și după câteva momente s'a putut vedea, după un colț lateral al casei, cum cineva privia, așteptând plecarea preotului, ca imediat să se aprindă toate lămpile. Întâmplarea s'a petrecut la o locuință particulară în acest caz, dar totuși proprietarul ocupă o asemenea funcțiune în stat, încât o astfel de îndepărtare de sfânta Cruce nu se admite. Dar cu atât mai mult trebuie înfierată atitudinea din cazul prim, căci luxul buneistării și al ireligiozității sale, îl plătesc în primul rând cele 14 milioane de ortodocși, cari nu înțeleg ca în edificiile statului să fie refuzată sfânta Cruce.

Răscumpărare de felicitări. Dl prof. Ioan Oțoiu dela Academia de Agricultură, a luat o inițiativă laudabilă. Cu prilejul zilei sale onomastice, ca răscumpărare de felicitări, a binevoit să doneze pe seama bisericii noastre suma de 500 Lei. Mulțumiri sincere și dorim să fie pildă cu multe alte prilejuri, pentru toți credincioșii noștri.

† **Lucia Herbay.** În ziua de 4 l. c., după grele suferințe a încetat din viață dș. Lucia Herbay, în vârstă de 24 ani. Absolventă a Universității din Cluj, a fost în scurtă sa viață pildă de seriozitate, bunătate și nobleță. Moartea sa lasă în doliu nu numai familia și rudeniile sale, ci la fel întristează pe toți câți au cunoscut-o. În veci amintirea ei.

Statistică parohială. După datele biroului populației din Cluj, în acest municipiu trăiesc 25.000 de ortodocși. La parohie s'au înregistrat în anul 1930 următoarele: botezuri 151, dintre cari 43 de cazuri de nașteri nelegitime; căsătorii 76, dintre cari 40 de cazuri mixte; morți 160. Numărul mare de morți se datorește faptului că mulți mor la spitalele din Cluj și se înmormântează în cimitirul local.

Redactor responsabil: **Prot. Nicolae Vasiu.**